

Dorota Janczak

dorota.janczak@oeiizk.waw.pl

Izabela Rudnicka

izabela.rudnicka@oeiizk.waw.pl

Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów

Warszawa

Nauczyciel przyszłości w Edukacji na Nowo – refleksje i wnioski ze szkolenia pilotażowego projektu

Musimy się nauczyć przekraczać granice własnych poglądów.

Hich Nhat Hanh

Wyzwania stawiane przed szkołą

W społeczeństwie informacyjnym, w gospodarce opartej na wiedzy istotną wartością jest nie to, ile umiemy w danym momencie, ale ile zdołamy się nauczyć. [...] *Potrzebne jest miejsce dla wykorzystania umysłu ludzkiego tam, gdzie technologia cyfrowa umysłu zastąpić nie może, np. w zakresie empatii czy rozwoju zainteresowań. Jednocześnie nie jest zasadne obciążanie umysłu ludzkiego działaniami, z którymi z powodzeniem radzą sobie nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne* [Prensky, 2013].

Niezwykle dynamiczne zmiany społeczne wpływają także na nowe wyzwania szkolnej edukacji. Znacząco zmieniają się cele edukacji wraz ze zmianami dziejącymi się w otaczającym świecie. *Nowoczesność edukacji, to nowoczesność na poziomie wykorzystywanych narzędzi i stawianych przed nią celów. Współczesna szkoła powinna przygotowywać uczniów do posługiwania się ICT w życiu osobistym i zawodowym, zobowiązuje do tego obecna podstawa programowa kształcenia ogólnego i w tym sensie jest przyszłością edukacji* [Furgoł, 2014]. Nie dotyczy to jedynie włączenia technologii do procesu nauczania, ponieważ to cele edukacji właściwie wybrane i postawione przez nauczyciela są istotą pracy z uczniem i motorem skutecznego działania.

Innowacyjne myślenie jest ważne w edukacji oraz w rozwoju samych nauczycieli. Domaga się śmiałości krytykowania słabych stron, np. efektów dotychczasowego działania i sposobów rozwijania innowacyjnego myślenia. Najważniejsze jest, aby kojarzyło się ono z potrzebą i kompetencjami nowoczesnego człowieka oraz dążeniem do wzrostu jakości szkolnej edukacji i ludzkiego życia [Sawiński, 2011]. Istotne jest włączenie do swojego obszaru działania nowych metod pracy z uczniem, gdyż rozwój technologii niewątpliwie zmieni obraz edukacji, która znacznie będzie się różnić od stosowanej obecnie, w tradycyjnych klasach.

Poszukiwania nowej formuły szkoły to radykalna zmiana w interpretacji i praktycznej realizacji procesu kształcenia, jako nowa kultura uczenia się – szeroka formuła, oznaczająca przede wszystkim prymat uczenia się nad nauczaniem, bo tylko przeniesienie aktywności na uczące się osoby pozwoli im nieustannie aktualizować swoją wiedzę i kompetencje w zmieniającej się rzeczywistości. To także wzięcie przez uczących się

*odpowiedzialności za własne kształcenie i jego finalny produkt – wykształcenie. Najogólniej, nowa kultura uczenia się to nowy styl funkcjonowania w społeczeństwie, gdzie uczenie się jest radosnym i twórczym procesem odkrywania prawdy, formułowania pytań, współpracy w zespole, wzmacniania własnego potencjału intelektualnego, ujawniania pasji [Morbitzer, 2014]. Co należałoby zrobić, aby nowe spojrzenie na edukację mogło być realnym, bliskim uczniom, nauczycielom i rodzicom procesem zmian, oczekiwanych i możliwych do realizacji? Być może, dzięki takim inicjatywom, jak stworzenie oferty edukacyjnej dla nauczycieli i studentów w ramach projektu *Edukacja na Nowo*, będzie łatwiej przeprowadzić właściwe działania w obecnych warunkach.*

We współczesnych społeczeństwach sieciowych [...] to uczenie się (a nie nauczanie) znajduje się w centrum uwagi. Systemy edukacji w takich społeczeństwach posiadają adekwatne mechanizmy motywowania i automotywacji – zanurzone są bowiem w odpowiednio zaprojektowanych, często spersonalizowanych środowiskach uczenia się. Najkrócej ujmując, środowisko to, będąc integralnym elementem procesu edukacyjnego rozumiane jest tu jako korelacja i współdziałanie czterech głównych elementów:

- uczącego się (kto?),
  - nauczycieli (z kim?),
  - treści (uczyć się czego?),
  - obiektów, sprzętu i technologii – w tym TIK (uczyć się gdzie i za pomocą czego?)
- [Dumont, Istance, Benavides, 2010].

Jednym z istotnych warunków skutecznego przeprowadzania zmian, jest odpowiednie przygotowanie nauczycieli do pracy z uczniem w taki sposób, aby zdołali stworzyć wspólną przestrzeń edukacyjną, w której uczeń, korzystając ze wsparcia nauczyciela i technologii, może uczyć się i rozwijać.

Poza dotychczasowymi metodami, nowe możliwości dają technologie, stając się sposobem skutecznego pozyskiwania i wymiany informacji, komunikacji (również za pomocą sieciowych środowisk społecznościowych), repozytorium informacji i kontaktów oraz miejscem bezpiecznego (wirtualnego) badania zjawisk i uczenia się nowych kompetencji [Sysło, 2013, s. 89-93]. Warto pamiętać, iż wszelkie zmiany, chociaż wymagają dodatkowych nakładów i odpowiednich przygotowań, zawsze procentują w przyszłości. Perspektywę przyszłości społeczeństw tworzą obecni uczniowie oraz ich przygotowanie do życia – ich rozwój możliwy będzie dzięki edukacji, uwzględniającej indywidualne i wspólne potrzeby.

Edukacja na NOWO – nasz pomysł na zmianę

Nasz pomysł na zmianę, to tworzenie modelu edukacji, przystającego nie tyle do współczesnych wyzwań, ile modelu, który pozwoli stworzyć szkołę przygotowaną na wyzwania bliższej i dalszej przyszłości. Kluczowym elementem wprowadzania zmian w edukacji jest postać nauczyciela. Warto się na nim skupić, bo zmiany na lepsze będą możliwe, jeśli nauczyciel dostanie wystarczające wsparcie, aby się do nich przygotować. Myśląc o przyszłości musimy pamiętać, że wsparciem tym powinniśmy objąć zarówno nauczycieli, którzy już pracują w szkole, jak i tych, którzy się do zawodu dopiero przygotowują.

Zdawaliśmy sobie sprawę, że by wspomagać obecnych i przyszłych nauczycieli należy zebrać siły i skorzystać z doświadczenia różnorodnych instytucji związanych z edukacją. Dlatego niezmiernie ucieszyła nas możliwość współtworzenia Partnerstwa „Edukacja na NOWO”, którego głównym celem miała być zmiana modelu kształcenia nauczyciela XXI wieku, m.in. poprzez przygotowanie i zrealizowanie cyklu kursów (dla nauczycieli i przyszłych nauczycieli) oraz uruchomienie studiów podyplomowych, dotyczących świadomego i efektywnego wykorzystywania technologii informacyjnych w edukacji. Partnerstwo „Edukacja na NOWO” to inicjatywa kilku partnerów: Uniwersytetu Warszawskiego (Wydziału Pedagogicznego) lidera w kształceniu nauczycieli, Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie (OELiZK) – publicznej placówki doskonalenia nauczycieli wyspecjalizowanej w wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnej w edukacji, Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego Afiliowanego przy Instytucie Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk – najbardziej profesjonalnej placówki w dziedzinie nowoczesnych technologii w Polsce, Centrum Fizyki Teoretycznej Polskiej Akademii Nauk – wiodącej polskiej placówki naukowej, znanej z innowacyjnych projektów związanych z popularyzacją nauki i edukacji, Stowarzyszenia „Rodzice w Edukacji” reprezentującego rodziców zainteresowanych nowoczesną i wysokiej jakości edukacją swoich dzieci, aktywnie pracującego w strukturach Europejskiego Stowarzyszenia Rodziców (European Parents Association), Fundacji „Edukacja dla Przyszłości” – organizacji stworzonej przez rodziców ze środowisk nauki, biznesu i edukacji, której celem jest udostępnienie uczniom polskiej wersji portalu Khan Academy oraz zbudowanie wolnych, nowoczesnych, zgodnych z trendami światowymi zasobów edukacyjnych, firmy INTEL – światowego lidera w dziedzinie krzemowej innowacji, opracowującego technologie, produkty i inicjatywy, które ulepszają ludzką pracę i życie.

Jednym z pierwszych kroków w pracach Partnerstwa „Edukacja na Nowo” było przygotowanie szkolenia pilotażowego, którego hasłem przewodnim było mądre, kreatywne i efektywne wykorzystywanie TIK w edukacji w celu podniesienia jej jakości. Zadanie to zostało powierzone naszemu ośrodkowi (OELiZK w Warszawie), który korzystając z doświadczenia pracujących tu nauczycieli-konsultantów oraz wparcia partnerów przygotował koncepcję i program kursu, materiały szkoleniowe, a także przeprowadził szkolenie.

Kurs był przeznaczony dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej oraz studentów Wydziału Pedagogicznego UW, którzy wkrótce takimi nauczycielami zostaną. Już na etapie organizacyjnym zaproponowaliśmy innowacyjną formułę szkolenia, polegającą na połączeniu nauczycieli i studentów w niewielkie zespoły edukacyjne, których członkowie się od siebie nawzajem uczyli, nawzajem się wspierali, wymieniali swoim doświadczeniem. Okazało się, że zarówno nauczyciele, jak i studenci mieli coś do zaoferowania swoim kolegom-kursantom. Integralną częścią kursu stały się, planowane na czas po zakończeniu części szkoleniowej, dwutygodniowe praktyki studentów-uczestników, w klasach nauczycieli-uczestników. W ramach tak zaplanowanej współpracy zarówno studenci, jak i nauczyciele, wspierając siebie nawzajem, będą mogli sprawdzić w praktyce zaproponowane w czasie szkolenia rozwiązania pedagogiczne.

Prowadząc szkolenie staraliśmy się dawać jego uczestnikom szansę nie tylko na zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do refleksyjnego i kreatywnego wykorzystania TIK, ale także do zapoznawania się z kierunkami zmian w sposobach kształcenia dzieci opartych na współczesnej wiedzy psychologicznej, pedagogicznej czy neurobiologicznej. Kolejne innowacyjne elementy szkolenia to:

- ocenianie aktywności uczestników za pomocą mechanizmów zaczerpniętych z oceniania kształtującego,
- budowanie przez uczestników własnego środowiska edukacyjnego oraz tworzenie wspólnej przestrzeni edukacyjnej,

praca z wykorzystaniem TIK na poziomie Redefinicji modelu SAMR (*Substitution Augmentation Modification Redefinition*, model R. Puentedura), kiedy to stosowanie nowych technologii pozwala na tworzenie zupełnie nowych zadań rozwijających uczniów,

- indywidualizacja kształcenia – udostępnienie dodatkowych treści w celu dostosowania ich do potrzeb i zainteresowań uczestników szkolenia,
- wzmacnianie indywidualnej strategii uczenia się poprzez tworzenie e-portfolio przez każdego uczestnika szkolenia,
- autorefleksję uczestnika jako wiodącą strategię samorozwoju.

To szkolenie, to nie tylko promowanie nowego rozumienia edukacji w szkole, ale także stosowanie nowych metod i środków edukacyjnych w uczeniu się samych uczestników kursu. Główne z nich to 8 wielkich idei konstrukcjonizmu [Papert, 1999]: 1. Uczenie się w działaniu. 2. Technologia tworzywem ułatwiającym uczenie się. 3. Ostra zabawa, czyli uczenie się przez rozwiązywanie trudnych zadań. 4. Uczenie się tego, jak się uczyć, czyli branie odpowiedzialności za własną naukę. 5. Właściwe gospodarowanie własnym czasem. 6. Nie ma sukcesu bez niepowodzeń, czyli nie boimy się uczyć na błędach. 7. Wspólna nauka nauczyciela i ucznia – pokaż uczniowi, że ty też się uczysz. 8. Stosowanie TIK tu i teraz – do nauki treści niezwiązanych z techniką – jest równie istotne jak pisanie i czytanie.

Ważnym elementem szkolenia było określanie hasła przewodniego każdego modułu przygotowanego w postaci pytania kluczowego oraz dołączenie do każdego z nich celów sformułowanych w języku ucznia (w tym przypadku uczestnika szkolenia). Podczas trwania kursu uczestnicy mogli znaleźć odpowiedzi na następujące pytania kluczowe: Jak uczyjemy? Czego uczyjemy? Co chcemy osiągnąć? Kogo uczyjemy? Dlaczego TIK w edukacji? Jakie narzędzia wykorzystujemy? Jak oceniamy? Jak korzystać z wolnych zasobów? Jak racjonalnie wdrażać TIK w nauczaniu? Jak spersonalizować modele nauczania w oparciu o TIK? W ramach szkolenia wykorzystywane zostały zasady, które ułatwiały oraz porządkowały sposób myślenia i działania w trakcie kursu – Stałe NaCoBeZu (**Na Co Będziemy Zwracać Uwagę**) pozwalały ukierunkować pracę uczącego się, ułatwiały wprowadzenia ewentualnych poprawek.

Wśród treści szkolenia znalazły się takie zagadnienia, jak:

Wartościowe sposoby wykorzystania TIK w pracy edukacyjnej: Nowoczesne trendy w nauczaniu wspieranym TIK, takie jak konstrukcjonizm, konektywizm, praca metodą projektu (WebQuest), gamifikacja (uczenie się oparte na grach). Metodyka nauczania przedmiotowego wspomagane TIK. Organizacja zajęć z wykorzystaniem TIK. Krytyczne

i refleksyjne podejście do wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji.

Podstawa programowa a wykorzystanie TIK: Znajomość zapisów podstawy programowej dla szkoły podstawowej, mówiących o użyciu TIK.

Bezpieczne i zgodne z prawem używanie TIK: Bezpieczne użycie TIK. Ochrona danych osobowych. Budowanie wizerunku w sieci. Prawo autorskie. Licencje na materiały umieszczane w Internecie.

Najnowsze osiągnięcia naukowe dotyczące uczenia się i ich zastosowanie w praktyce szkolnej: Neurodydaktyka. Różne rodzaje inteligencji. Nowa rola nauczyciela. Wspieranie ucznia w uczeniu się jak się uczyć. Uczenie się we współpracy. Wspieranie procesu myślenia. Wpływ gier i elementów zaczerpniętych z gier na zdobywanie nowej wiedzy i umiejętności.

Wspieranie rozwoju myślenia poprzez naukę programowania: Dlaczego warto uczyć dzieci programowania? Wprowadzenie do programowania w środowisku Scratch.

Praca z różnymi aplikacjami – ich potencjał edukacyjny: Wykorzystanie różnorodnych programów, np. do aktywowania i motywowania uczniów, wspierania ich kreatywności, współpracy i uczenia się przez działanie, wspomagania uczenia się i zapamiętywania, wspierania krytycznego myślenia, budowania baz wiedzy. Ocena przydatności proponowanych aplikacji, ich wpływ na efektywność nauczania oraz sposoby wykorzystania w uczeniu się i nauczaniu. Przetestowanie przykładowych rozwiązań, poszukiwanie własnych – dostosowanie ich do możliwości i potrzeb szkoły i uczniów.

Ocenianie jako ważny element procesu uczenia się i nauczania: Ocenianie kształtujące i jego wpływ na uczenie się. Narzędzia TIK wspierające ocenianie przez uczącego się, nauczyciela oraz współpracujących się. Stosowanie e-portfolio w praktyce.

Doskonalenia własnego warsztatu pracy, przygotowanie do wymiany doświadczeń z innymi nauczycielami: Różne możliwości wykorzystania TIK do własnego uczenia się. Budowanie własnego środowiska edukacyjnego, korzystanie z gotowych materiałów edukacyjnych i tworzenie własnych. Korzystanie z anglojęzycznych zasobów Internetu. Wykorzystanie narzędzi TIK do samodzielnej nauki języka angielskiego.

Jak się sprawdziła formuła szkolenia? – głosy uczestników

Czego na temat szkolenia można się dowiedzieć od biorących w nim udział nauczycieli i studentów? Przyjrzyjmy się przykładowym wypowiedziom.

Refleksja na temat wykorzystania e-portfolio:

Już samo stworzenie e-portfolio pozwala na monitorowanie swoich osiągnięć, może zawierać informacje, jaką nową wiedzę zdobyłam [...] co miałam zrealizować, co mi się udało, czego jeszcze nie potrafię, a nad czym mogę popracować i jak powinnam to zrobić.

Wykorzystanie map myśli:

Nie ma co do tego wątpliwości, że mapa myśli jest niemałym ułatwieniem podczas uczenia się. Ta wykonana przeze mnie wygląda gęsto i groźnie, ale to dla samego autora ma być klarowna i przejrzysta).

O problemie bezpieczeństwa:

Tworzenie WebQuesta na temat bezpieczeństwa w sieci otworzyło mi szerzej oczy na problem prywatności w sieci.

O przygotowaniu WebQuestów:

Bardzo jestem zadowolona z poznania metody pracy – WebQuest. Przyznam się, że w czasie zajęć nie byłam przekonana do tej formy współpracy z uczniami, dopiero w trakcie tworzenia oraz odnalezienia własnego pomysłu na Webquest pokazał mi szereg jego możliwości – bardzo jestem zadowolona i zachwycona!

Wykorzystanie gier w edukacji:

Już wiem, że platforma Zondle będzie bardzo wykorzystywana przeze mnie mimo, że utrudnieniem jest język angielski. Mam nadzieję, że koleżanki również docenią wartość Zondle i będą wykorzystywać go w pracy z uczniami.

Do tej pory grałam rozgrywkowo dla siebie. W czasie tego kursu odkryłam jak wykorzystać gry w nauce. I już zastosowałam swą wiedzę w praktyce. Przerabiając z dziećmi krainy geograficzne w tym pojezierza, zadałam na weekend grę Let's fish, gdzie dzieci miały zapisać na kartce swoje wędkarskie rekordy wraz z wagą ryby. W szkole zrobimy medialne podsumowanie z przypomnieniem nazw ryb żyjących w jeziorach. Dzieciom bardzo spodobała się ta praca domowa.

O pracy online:

[...] chciałabym odnieść się do formy kursu, czyli pracy online na platformie edukacyjnej. Podoba mi się ten rodzaj uczenia się, ponieważ mogę go dostosować indywidualnie do swojego planu dnia oraz realizować kolejne etapy w dogodnym dla mnie czasie. Materiał jest obszerny, ale bardzo interesujący.

O indywidualizacji pracy w czasie szkolenia:

Realizując zadania dodatkowe poznałam interesujący serwis QUIZLET. Zaskoczeniem były dla mnie tworzone w nim karty. Przeglądając je i poznając serwis w mojej głowie już tworzyły się plany, w jaki sposób mogę to wykorzystać do pracy z uczniami. Wymagać to będzie ode mnie wielu przygotowań, ale czego nie robi się dla ucznia i dla własnej wygody :D

Fragменты zaczerpnięte z jednej z dyskusji:

Nauczyciel: [...] NAJWAŻNIEJSZE więc jest dobranie do procesu nauczania odpowiednich metod i ćwiczeń, uwzględniających pewne istotne fakty, oddziałujących na wyniki edukacyjne dzieci: ruch, który jest dla nich zdrowy i potrzebny do osiągnięcia optymalnego stanu do uczenia się, wielozmysłowość i obupółkulowość, które również determinują sposoby przyjmowania i przetwarzania, a także zapamiętywania informacji przez dzieci. Jeśli nauczyciel trafnie oceni typy zmysłowości oraz półkulowości preferowane przez swoich uczniów, a dzięki temu wdroży odpowiednie metody pracy do procesu nauczania, proces ten będzie przeplęwał szybko i przyjemnie, a także pozostawi długotrwałe i elastyczne efekty.

Student: [...] Zastanawiam się, na ile dziecko w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym ma już „ustalone” style uczenia się; czy nasza rola nie polega właśnie na stworzeniu przestrzeni, w której dziecko mogłoby działać aktywnie, wykorzystując możliwie jak najwięcej zmysłów, by dopiero na późniejszym etapie móc świadomie wybrać najlepszy dla niego styl uczenia się, o którym wspomina koleżanka.

Nauka angielskiego za pomocą platform do nauki języków:

Niewątpliwie wielkim plusem nauki języków (w ten sposób) jest darmowy dostęp do wybranego kursu. Każdy może spróbować swoich sił, wykorzystując przejrzyste i czytelne zasady na stronach duolingo oraz memrise. Można nawet wybrać poziom zaawansowania, na którym chce się pracować. Myślę, że bardzo motywujące (w przypadku memrise) jest hodowanie roślinki, która to wzrasta wprost proporcjonalnie do zdobywanej wiedzy. Dzięki memrise uczymy się za pomocą wielu zmysłów. Jest to atrakcyjne narzędzie dla dzieci. Przeglądałam te strony z moją córką (10 l.) i niestety miałam trudności, żeby przejść do kolejnej propozycji, tak ją „wciągnęło”. Natomiast bezkonkurencyjne okazało się duolingo. Poza oczywistymi korzyściami w postaci przystępnej nauki języka, jest świetna grafika, możliwość zbierania lingotów, korzystania ze sklepu, zapraszania znajomych do wspólnej zabawy, rywalizacji. Zasady są jasne, postępy monitorowane. Szybko widać efekty.

I podsumowanie szkolenia:

Kwintesencja naszego kursu – łączymy wiedzę z praktyką. Dążymy do bycia lepszymi, nie ograniczamy się jedynie to teorii, działamy, zmieniamy, ulepszymy, doskonalimy się, przez co doskonalić możemy innych.

Edukacja na Nowo – wnioski z pilotażu

Zaproponowana, dość trudna w realizacji formuła kursu, sprawdzi się w praktyce szkoleniowej, jeśli zostaną zachowane określone warunki. Nauczyciele i studenci – uczestnicy takiej formy doskonalenia, powinni otrzymywać szerokie i różnorakie wsparcie ze strony prowadzących szkolenie. Nie może ono zakończyć się tylko na pracy w czasie kursu, powinno obejmować jeszcze dodatkowe konsultacje: w trakcie trwania szkolenia, przeprowadzania praktyk, a także już po zakończeniu aktywności kursowych. Opieka nad uczestnikami kursu to także wizyty w szkołach, obserwacje prowadzonych zajęć oraz ich wspólne omawianie.

Realizacja zaplanowanych celów będzie możliwa dzięki realizowanej na bieżąco, wielotorowej ewaluacji projektu. Umożliwi ona elastyczne podejście do potrzeb i możliwości uczestników, zwiększając skuteczność realizowanych działań.

Szkolenie wymaga, zarówno po stronie prowadzących, jak i uczestników, wielkiego zaangażowania i współpracy. Zbierana na bieżąco informacja zwrotna oraz inne formy komunikacji, sprzyjają motywowaniu zarówno jednej, jak i drugiej strony.

Niezbędnym elementem, będącym sednem projektu, jest część praktyczna, w czasie której uczestnicy, współpracując ze sobą i wzajemnie się wspierając wykorzystują zdobytą wiedzę i umiejętności w praktyce szkolnej.

Kolejny, bardzo ważny aspekt szkolenia, to wykorzystywanie promowanych w jego trakcie idei pedagogicznych. Uczestnicy osobiście doświadczają jak cenne jest wprowadzanie ich w procesie nauczania-uczenia się.

Należy zadbać o to, by po zakończeniu wszystkich działań, nauczyciel potrafił kontynuować pracę nad swoim rozwojem, wykorzystując do tego zbudowane przez siebie w czasie szkolenia indywidualne środowisko uczenia się oraz stworzone w jego trakcie możliwości budowania sieci współpracy z innymi pedagogami.

Chociaż takie podejście, do wspierania rozwoju zawodowego nauczycieli wymaga dużego nakładu pracy, daje wymierne efekty, budując nadzieję, na realną zmianę edukacji – na lepszą i nową.

Nauczyciel przyszłości w Edukacji na NOWO

Praca nauczyciela bardzo się zmienia, chociaż nadal będzie niezwykle ważna w procesie kształcenia. Uczniowie mają teraz ogromne możliwości, aby zdobywać wiedzę samodzielnie. Mimo to, nadal będą potrzebować osoby, która będzie im pokazywać, gdzie szukać informacji i jak je wykorzystywać, osoby, która będzie potrafiła pomagać im organizować ich proces uczenia się.

Dzieci rozpiera ciekawość otaczającego świata, nieustannie chciałoby coś odkrywać, zadawać pytania: [...] To, że większość dzieci najpóźniej po dwóch latach chodzenia do szkoły traci wrodzoną ciekawość świata, nie wynika z jakiegoś naturalnego prawa. Nie są temu winne ani same dzieci, ani konstrukcja ich mózgow, lecz sposób prowadzenia zajęć w szkołach [...]. Żadne dziecko nie rezygnuje dobrowolnie z poszukiwania, zadawania pytań i przyswajania sobie wciąż nowych faktów. Ale kiedy nie ma w pobliżu człowieka, który okazałby mu zainteresowanie, wtedy rzeczywiście może stracić motywację do dalszego działania [Żylińska, 2014]. Gdy jednak spotka nauczyciela, który wdroży odpowiedni sposób pracy do procesu nauczania, dobierając odpowiednie metody i formy pracy uwzględniające informacje dotyczące uczniów i wspomagające uczenie się, dziecko nie straci zainteresowania nauką. Widoczne efekty, oddziałujące na wyniki ucznia, wzmocnią motywację, zwiększając zainteresowanie zdobywaniem wiedzy, a w konsekwencji swoim rozwojem. *Umiejętność słuchania, podążania za potrzebami uczniów i stwarzania przestrzeni do nauki – to najważniejsze zadania dla współczesnego nauczyciela. Jeśli uczniowie chcą uczyć się, korzystając z nowych technologii, powinni mieć taką możliwość. Nauczyciel nie musi wiedzieć o nowych technologiach wszystkiego, ale powinien się orientować i być przewodnikiem po cyfrowym świecie, uczyć krytycznego podejścia [Grudzień, 2012].*

W czasie szkolenia *Edukacja na Nowo* uczestnicy zdobywali nie tylko wiedzę i umiejętności niezbędne do refleksyjnego i kreatywnego wykorzystania TIK, ale także zapoznawali się z kierunkami zmian w sposobach kształcenia dzieci opartych na współczesnej wiedzy psychologicznej, pedagogicznej czy neurobiologicznej. Szkolenie pilotażowe było wstępem do propozycji kontynuacji zmian i nowego spojrzenia na proces dydaktyczny już w trakcie studiów, z możliwością jego rozszerzenia w późniejszej pracy z uczniem.

Dzisiejszym wyzwaniom edukacyjnym sprostać może nie tylko mentalnie odmieniony nauczyciel. Musi to być przede wszystkim nauczyciel bogatszy w kompetencje i możliwości – mądry w swych wyborach i celowym stosowaniu metod pracy z uczniem. Nauczyciel potrafiący uczyć, jednocześnie zdolny do rozpoznawania potencjału swojego ucznia oraz kierowania jego rozwojem [Zawodniak, 2011].

Bibliografia

- Dumont H., Istance D., Benavides F.: *Educational research and Innovation. The Nature of Learning. Using Research to Inspire Practice*. OECD, Paris 2010. [Za:] Sysło M. M.: *Środowiska uczenia się i partnering a rozwój szkoły*. <http://www.edunews.pl/system-edukacji/szkoly/2432-srodowiska-uczenia-sie-i-partnering-a-rozwoj-szkoly> [dostęp 14.12.2013]
- Furgoł S.: *O znaczeniu nowych metod nauczania i szkole XXI wieku*. http://www.cen.edu.pl/cen_serwis/index.php?art=1511&id=18&id2=48 [dostęp 20.04.2014]
- Grudzień M.: *Sokrates 3.0 – nauczyciel przyszłości, czyli kto?* <http://www.edunews.pl/badania-i-debaty/dyskusje/1927-sokrates-30-nauczyciel-przyszlosci-czyli-kto> [dostęp 12.05.2014]
- Morbitzer J.: *Nowa kultura uczenia się [NKU] – tekst wprowadzający*. http://plusvirtual.kei.pl/hybrid/hybrid_max_six/mod/page/view.php?id=21 [dostęp 12.05.2014]
- Prensky M.: *Our Brains Extended*. 2013. <http://www.ascd.org/publications/educational-leadership/mar13/vol70/num06/Our-Brains-Extended.aspx> [dostęp 14.12.2013]
- Sawiński J. P.: *Jakich innowacji potrzebuje dziś szkoła? 2011*. <http://www.edunews.pl/system-edukacji/1550-jakich-innowacji-potrzebuje-dzis-szkola> [dostęp 12.05.2014]
- Sysło M. M.: *Trwałe mechanizmy edukacji i rzeczywisty rozwój systemu kształcenia*. [W:] *Jakich pilnych zmian potrzebuje polska szkoła? Propozycje ekspertów*. Praca zbiorowa pod red. L. Hojnackiego i M. Polaka. Wydaw. Think Global Sp. z o.o., Warszawa 2013
- Zawodniak M.: *Szkoła nowej generacji*. 2011. <http://www.edunews.pl/badania-i-debaty/opinie/1434>. [Za:] www.szkolanowejgeneracji.pl/ [dostęp 12.05.2014]
- Żylińska M. [za:] Hüther G., Hauser U: *Wszystkie dzieci są zdolne. Jak marnujemy wrodzone talenty*. <http://osswiata.pl/zylinska/2014/06/06/o-nowej-ksiazce-geralda-huthera-i-dysleksji-jacka-zakowskiego/> [dostęp 7.05.2014]

Literatura przedmiotu

- Dydaktyka cyfrowa epoki smartfona. Analiza cyfrowych aspektów dydaktyki gimnazjum i szkoły średniej*. Pod red. M. Wieczorek-Tomaszewskiej. Raport ekspercki [online]. Wydaw. SMwI, MCDN, 2013. <http://www ldc.edu.pl/phocadownload/Dydaktyka-cyfrowa-epoki-smartfona.pdf> [dostęp 24.06.2014]
- Felicia P.: *Gry wideo w szkole. Podręcznik dla nauczyciela*. European Schoolnet 2009. <https://edustore.eu/publikacje-edukacyjne/80-gry-wideo-w-szkole-podrecznik-dla-nauczyciela.html> [dostęp 7.12.2013]
- Intel® *Teach Elements — Online Professional Development Courses*. <https://www-ssl.intel.com/content/www/us/en/education/k12/teach-elements.html> [dostęp 7.12.2013]
- Papert S.: *A word for learning*. [W:] *Constructionism in Practice. Designing, Thinking, and Learning in a Digital World*. Red. Y. Kafai, M. Resnik. Lawrence Erlbaum Associates,

Publishers, Mahwah, New Jersey 1999. [Za:] Walat A.: *O konstrukcjonizmie i ośmiu zasadach skutecznego uczenia się według Seymoura Paperta.*

http://meritum.mscdn.pl/meritum/moduly/egzempl/7/7_8_abc.pdf [dostęp 14.12.2013]

Taraszkiewicz M., Plewka Cz.: *Uczymy się uczyć.* Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny w Szczecinie, Szczecin 2010

Żytko M., Sieńczewska M.: *Przewodnik do pakietu edukacyjnego Gramy w Piktogramy dla nauczycieli klas 1-3 szkoły podstawowej.* Wydawnictwo Bohdan Orłowski, Konstancin-Jeziorna 2013